

**Program wychowawczo -profilaktyczny**  
**Prywatnej Szkoły Podstawowej nr 6**  
**Sióstr Niepokalanek**  
**im. bł. Matki Marceliny Darowskiej**  
**w Warszawie**



## Spis treści

Misja szkoły.....	3
System wychowawczy bł. Marceliny Darowskiej .....	4
Kierunki i metody działań wychowawczych.....	5
Diagnoza potrzeb i problemów .....	7
Realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego .....	7
Szczegółowy plan programu wychowawczo-profilaktycznego .....	9
Podstawa prawna.....	17

*„Chcemy przez wychowanie podnieść rodzinę. Zadanie wielkie, praca kolosalna – z jednej strony łatwa, z drugiej bardzo trudna. Łatwa, bo serce dzieci to wosk, na którym wszystko łatwo się wyciska. Trudna, bo wosk wystawić na gorąco ognia lub słońca, a ślad jego cały się zgładzi. Dzieci przyjmują dobre i złe wrażenia, jedne zacierają drugie.”*

bł. Marcelina Darowska

## **I Misja szkoły**

Ponad 150 lat temu na ziemiach polskich w zaborze austriackim rozpoczęło działalność Zgromadzenie Sióstr Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, otwierając pierwszą swoją szkołę dla polskich dziewcząt w Jazłowcu na Podolu. Wkrótce powstały kolejne szkoły niepokalańskie. Odtąd działały one nieprzerwanie, także w najcięższych dla narodu czasach i nigdy, nie tylko w czasach narodowej niewoli, ale także wojennej okupacji i okresie reżimu komunistycznego, nie zaprzestały działalności wychowawczej i edukacyjnej.

Zgromadzenie Sióstr Niepokalanek swój cel istnienia i charyzmat odnajduje w pracy pedagogicznej. Specyfikę pracy zgromadzenia stanowi zespolenie duchowości i dzieła apostolskiego. Wszystkie szkoły prowadzone przez zgromadzenie działały wcześniej i pracują obecnie w oparciu o system wychowawczy Założycielki bł. Matki Marceliny Darowskiej.

## **II System wychowawczy bł. M. Marceliny Darowskiej jako fundament pracy wychowawczej**

Podstawą systemu wychowawczego Matki Marceliny są cztery zasady sformułowane przez nią w 1872 r. Zapis ich zachował się w XII rozdziale „Kartek”.

Oto cztery zasady wychowawcze Matki Marceliny:

### ***I „Bóg wszystkim przez wszystko do Boga”***

Podstawowym wyznacznikiem wychowania jest świat wartości chrześcijańskich. Na tej prawdzie opiera się cały system wychowawczy szkół niepokalańskich. Bóg jest w nich punktem odniesienia, najwyższym autorytetem, inspiracją dla uczniów, nauczycieli, wychowawców i rodziców.

Wszystko, czego człowiek doświadcza, jego talenty i uposażenia, temperament i osobowość, jego sytuacja życiowa i pozycja społeczna to indywidualna droga do Boga.

### ***II „Bóg nas stworzył Polakami”***

Zasada druga – częściowo implikowana pierwszą – odnosi się do narodowości i ojczyzny przeznaczonej człowiekowi od Boga.

Zasada ta nakłada na szkołę zadanie kształtowania w uczniach poczucia tożsamości narodowej, naukę patriotyzmu, rozumianego jako identyfikowanie się z najszlachetniejszymi tradycjami narodu, przede wszystkim z jego chrześcijańskimi korzeniami.

W wychowaniu patriotycznym stawia się na takie ukształtowanie postawy młodego człowieka, który ojczyznę nie tylko kocha, ale szanuje dorobek przodków, potrafi go wzbogacać, pomnażać wspólne dobro, strzec, bronić kraju i jego dobrego imienia.

Celem jest wychowanie młodych ludzi do służby ojczyźnie i poczucia odpowiedzialności publicznej.

### ***III „Wierność swoim obowiązkom”***

*„Bądźcie wierni obowiązkom ściśle i wytrwale – a one zakreślą wam drogę życia, nigdy z dobrej zejść nie dadzą.”* – radziła Założycielka w pismach swoim wychowankom i zakonnicom.

Wierność to odpowiedź na sytuację, w której się znalazł człowiek. Zrozumienie wagi obowiązku prowadzi do wierności w dalszym życiu.

Szkoła niesie młodym ludziom pomoc w kształtowaniu postawy wytrwałości w dążeniu do osiągania ważnych celów i postaw życiowych oraz nawyku codziennej, sumiennej i wytrwałej pracy.

#### **IV „Nauczyć dzieci myśleć”**

Matka Marcelina zalecała, by dzieci umiały myśleć i zdawać sobie sprawę z tego, co czynią, myślą, mówią, aby nic bez gruntu i bez celu, nic w sprzeczności z sobą nie było.

Należy prowadzić uczniów przez rozum do przekonania. Prawdy im przekazywane powinny być poddawane osądowi rozumu i serca, bo tylko wówczas uczeń włączy je w swój sposób wartościowania i patrzenia na świat.

Szkoła powinna uczyć wartościowania, rozwijać uwagę, spostrzegawczość, krytycyzm.

### **III Kierunki i metody działań wychowawczych w szkołach niepokalańskich**

System to jednak coś więcej niż zasady wychowawcze. To również określenie metod, środków i form. Matka Marcelina uczyniła i to, w sposób bardzo precyzyjny i jasny. Zastrzegła przy tym konieczność śledzenia postępu i potrzeb zmieniającego się życia społecznego.

Kierunki i metody Matki Marceliny ująć można w czterech płaszczyznach:

- A. Dominanta prawdy i zaufania – duch rodzinny w szkole
- B. Dominanta indywidualizacji i „długomyślność”
- C. Dominanta bezinteresowności i czystości intencji
- D. Dominanta wychowania w procesie nauczania.

#### **A. Dominanta prawdy i zaufania**

*„Żyj prawdą zawsze, wszędzie, we wszystkim, na każdym kroku, bez względu na nic”* – przykazywała siostram i wychowankom. Warunkiem zachowania tego kierunku jest umiejętność trzeźwego i obiektywnego sądzenia i oceniania. Podstawę wychowania stanowią prawda i miłość, stając się jednocześnie celem i zasadą pracy wychowawczej.

Trzeba wychowywać tak, aby młody człowiek chciał znać prawdę o sobie, aby wina za porażki i błędy nie obciążał innych. Warunkiem prawidłowego rozwoju jest zdolność do rzetelnej samooceny. Fałsz, nieprawda i zakłamanie, to największe nieszczęście, bowiem „*Nieprawda poniża człowieka, odbiera mu szacunek i ufność*”.

Aby tak prowadzić uczniów, nauczyciel musi sam pozostawać w prawdzie, unikać wszystkiego, co pokrętne i dwuznaczne. Musi sam tworzyć i troszczyć się o atmosferę prawdy, bez której nie ma mowy o wychowaniu.

Matka Marcelina zwracała także uwagę na konieczność troski o stworzenie w szkole klimatu zaufania, jako warunku procesu wychowawczego. Pisała ona, że „ufność uszlachetnia, z upadku podnosi, nieufność zniża.”

Ufności jednak nie można nakazać ani wyuczyć - na ufność ucznia nauczyciel musi zapracować. Praca ta ma polegać na stworzeniu atmosfery prawdy, a także rodzinnego klimatu w szkole. Rodzinny stosunek to synteza konsekwentnych wymagań, wzajemnego przywiązania, ciepła, poczucia bezpieczeństwa w szkole. To także atmosfera radości i pogody, jaka ma towarzyszyć niełatwej przecież nauce i obowiązkowi uczniów.

## **B. Dominanta indywidualizacji i „długomyślność”**

W procesie wychowania konieczna jest indywidualizacja, dostosowanie metod do potrzeb konkretnego ucznia. Uczeń to mozaika charakteru, usposobienia, wad i zalet, temperamentu, zdolności, okresu rozwoju. Każda osoba ma nie tylko swój niepowtarzalny zespół cech, ale i własną historię. Trudna historia także może bardzo obciążać dziecko i utrudniać mu drogę osobistego rozwoju.

By nikogo nie przeoczyć, Matka Marcelina zalecała dostosowanie pracy do potrzeb ucznia.

Z indywidualizacją kształcenia i wychowania ściśle łączy się w programie Matki Marceliny pojęcie „długomyślności” – dziś powiemy – cierpliwość i dalekowzroczność.

Wymagający wychowawca jest konsekwentny w stawianiu wymagań, wie jednak, że na owoce swoich działań musi czekać. Wychowanie to praca długofalowa, o celu usytuowanym w odległej perspektywie lat. „*Trzeba wymagać – pisała Matka – a jednak cierpliwie czekać.*” Zalecała w wychowaniu optymizm, nadzieję, radziła dostrzegać wszelkie oznaki dobra w dziecku, nawet jeśli jest to dobro jedynie potencjalnie w nim tkwiące i mające się ujawnić dopiero w dalszej przyszłości.

### **C. Dominanta bezinteresowności i czystości intencji**

Zdaniem Matki Marceliny wiodącą cechą osobowości nauczyciela-wychowawcy jest postawa bezinteresowności. „Bezinteresowność to wynik miłości i partnerka miłości na co dzień.” Najwyżej oceniała ona bezinteresowność serca – nauczyciel nie może w pracy z dziećmi szukać zaspokojenia własnej ambicji czy uzyskania satysfakcji.

Taka bezinteresowność rodzi w dziecku zaufanie i staje się podłożem przyjaźni pomiędzy wychowawcą a wychowankami.

Postawa prawdy, miłości, bezinteresowności, czystość moralna ma się z biegiem lat ukształtować w uczniach, oni mają z takim wyposażeniem moralnym udać się w dorosłe życie.

Szkoła ma ucznia przygotować do świata i dla świata – podkreślała Matka. Tacy uczniowie powinni jako osoby dorosłe mieć siłę odnowić moralnie społeczeństwo. A na to potrzeba im świadectwa nauczyciela – wychowawcy.

### **D. Dominanta wychowania w procesie nauczania**

System wychowania i nauczania w pierwszych szkołach sióstr niepokalanek był wówczas pionierski. Celem nauki było w nich wszechstronne wykształcenie, zdobycie podstaw wiedzy. Nadrzędnym celem stał się dla Matki postulat: „*Obudzić i rozwinąć w nich [uczennicach] życie umysłowe.*”

Młodzież uczyła się myślenia, samodzielności sądów, obowiązkowości w nauce. Nie nauka jednak była postawiona na piedestale, a wychowanie i formowanie charakteru i postawy moralnej. Wysoki poziom kształcenia szedł w parze z kształtowaniem młodego pokolenia. Taka szkoła miała być bardziej kuźnią charakteru niż źródłem encyklopedycznej wiedzy.

Także współczesne szkoły sióstr niepokalanek kształcą uczniów zgodnie z opisanym programem, który wszechstronnie opracowała Marcelina Darowska. System ten można zdefiniować jako personalistyczną pedagogikę prawdy, zaufania i współpracy. Dziś uderza jej aktualność i zbieżność z kluczowymi postulatami reformy oświaty.

Podstawowe założenia programu Matki Marceliny są:

- szkoła jako kuźnia charakteru, a nie kuźnia wiedzy
- podmiotowość wychowanka
- innowacyjność kształcenia
- pragmatyczność, kształtowanie samodzielności w myśleniu
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności i obowiązkowości

## **IV Diagnoza potrzeb i problemów**

Na diagnozę potrzeb środowiska szkolnego złożyły się:

1. Obserwacja zachowania uczniów
2. Analiza wpisów uwag dotyczących uczniów z dzienników lekcyjnych
3. Rozmowy z nauczycielami, specjalistami współpracującymi ze szkołą
4. Bieżące rozmowy z rodzicami, spotkania z rodzicami w klasach oraz indywidualne rozmowy podsumowujące semestr oraz rady pedagogiczne
5. Rozmowy z uczniami, ich obserwacje i uwagi
6. Obserwacja i analiza zmian zachodzących w kulturze masowej, relacjach społecznych dokonywane przez wychowawców, nauczycieli, rodziców

## **V Realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego**

Przy opracowywaniu programu uwzględniono:

1. Program wychowawczy Założycielki Zgromadzenia i Patronki szkoły
2. Podstawy prawa oświatowego
3. Dotychczasowe doświadczenia szkoły
4. Tradycje szkół niepokalańskich
5. Obserwacje i diagnozę prowadzone na bieżąco

Rola nauczyciela w programie opracowanym przez Matkę Marcelinę jest bardzo odpowiedzialna. „*Trzeba przykładów mówiących*” – pouczała Patronka w „Pamiętniku”, prosząc o troskę o własny rozwój. Aby człowiek mógł być przykładem dla innych, sam musi być ukształtowany. Nauczyciel promieniuje tym, co sam posiada, co stanowi jego człowieczeństwo.

Zdaniem Matki Marceliny każdy nauczyciel powinien posiadać następujące cechy: bezinteresowność, cierpliwość, wyrozumiałość, sprawiedliwość, opanowanie, pokorę, roztropny osąd, stałość usposobienia, umiejętność wymagania, prostotę, zrozumienie i sympatię dla dzieci.



## VI Szczegółowy plan programu wychowawczo-profilaktycznego

**Rozwój sfery duchowej – realizacja I zasady wychowawczej „Bóg wszystkim przez wszystko do Boga”**

Zadania	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne
<p>Kształtowanie w uczniach właściwej postawy chrześcijańskiej, wyrażającej się w miłości Boga, bliźniego i siebie samego;</p> <p>Udział w życiu sakramentalnym i praktykach religijnych</p>	<p>Pogłębianie wiedzy uczniów i ich świadomości religijnej, miłość do Boga wyrażamy poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• codzienną modlitwę,</li> <li>• modlitwę przed posiłkiem,</li> <li>• sakrament pokuty</li> <li>• sakrament Pierwszej Komunii Świętej</li> <li>• rocznice Pierwszej Komunii Świętej</li> <li>• Mszę św. w pierwsze piątki miesiąca,</li> <li>• Msze św. szkolne co miesiąc</li> <li>• Msze św. okolicznościowe</li> <li>• rekolekcje adwentowe</li> <li>• wspólną Wigilię uczniów</li> <li>• rekolekcje wielkopostne w szkole</li> <li>• rekolekcje wielkopostne wyjazdowe</li> <li>• praktyki religijne związane z rokiem liturgicznym</li> <li>• granie i śpiewanie kolęd</li> <li>• naukę i śpiew pieśni, piosenek religijnych</li> <li>• Jasełka</li> <li>• Misterium Męki Pańskiej</li> </ul> <p>Miłość do bliźniego realizujemy poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• okazywanie szacunku starszym (stosowanie form grzecznościowych, pomoc)</li> <li>• życzliwość wobec koleżanek i kolegów</li> <li>• tworzenie klasowych list zadań adwentowych lub wielkopostnych</li> </ul>	<p>siostry katechetki, wychowawcy, nauczyciele, ksiądz kapelan, rekolekcjoniści</p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• składanie ofiar i darów dla osób potrzebujących (zabawki, produkty żywnościowe, słodycze)</li> <li>• występy dla osób starszych</li> <li>• pocztę szkolną z życzeniami świątecznymi</li> <li>• ofiarność w codziennych sytuacjach (pomoc koleżeńska)</li> </ul> <p>Miłość samego siebie realizujemy poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• naukę samooceny</li> <li>• próby refleksji nad swoim postępowaniem</li> <li>• troskę o swoje zdrowie</li> <li>• troskę o rozwój swoich talentów</li> </ul>	
--	---	--

**Aktywność wychowawcza zmierzająca do wytworzenia rodzinnej atmosfery życzliwości, bezpieczeństwa i współpracy**

<b>Zadania</b>	<b>Formy realizacji</b>	<b>Osoby odpowiedzialne</b>
Integracja wspólnot klasowych , budowanie więzi	- przygotowanie klasowego regulaminu - przejrzyste zasady współdziałania w zespole i podziału obowiązków w klasie	wychowawca nauczyciele rodzice
zwiększanie poczucia bezpieczeństwa oraz poczucia własnej wartości	- wspólne wyjaśnianie spornych spraw - zachęta do postawy czynności - wycieczki - zielone szkoły - świętowanie imienin i urodzin w klasie - bale i dyskoteki – szkolne i klasowe - wspólne występy (taniec, piosenka) - przedstawienia szkolne	
wspieranie własnego rozwoju	- dyskusje filmowe - prace metodą projektu - wspólne dekorowanie sali na okres świąteczny - wspólne dekorowanie sali przed balem	

## Przeciwdziałanie dezorientacji w zakresie wartości, celów i sensu życia

Zadania	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne
<p>Ukazywanie uczniom wartości i wspieranie ich rozwoju osobowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zajęcia dotyczące wartości w trakcie godzin wychowawczych, języka polskiego, wychowania do życia w rodzinie</li> <li>- spotkania uczniów z gośćmi (powstańcy, krewni uczestników wydarzeń historycznych, sportowcy, artyści, naukowcy)</li> <li>- promowanie wartościowej literatury i prasy</li> <li>- spotkania z filmem ukazującym wartościowego bohatera</li> <li>- przedstawienia teatralne promujące wartości</li> <li>- wolontariat szkolny</li> <li>- rozgrywki sportowe</li> <li>- współpracę z innymi instytucjami (harcerstwo, fundacje kombatanckie, kluby sportowe, muzea)</li> <li>- indywidualne rozmowy z uczniami</li> <li>- kultywowanie pamięci bohaterów, odwiedzanie miejsc pamięci narodowej podczas wycieczek</li> <li>- programy wycieczek ukazujące wybitnych ludzi i ich życiowe wybory</li> <li>- zaangażowanie w działalność charytatywną</li> <li>- szkolne konkursy o tematyce patriotycznej i religijnej</li> <li>- promowanie chrześcijańskiej wizji rodziny</li> <li>- tworzenie książki poświęconej rodzinie uczniów, okazywanie szacunku wobec swoich korzeni i dorobku przodków</li> <li>- szacunek okazywany starszym członkom rodziny</li> <li>- organizacja Dnia Babci i Dziadka</li> <li>- pamięć o Dniu Mamy i Dniu Taty</li> </ul>	<p>wychowawca, nauczyciele, psycholog szkolny</p>

**Kształtowanie postaw patriotycznych - realizacja II zasady:  
„Bóg stworzył nas Polakami”**

<b>Zadania</b>	<b>Formy realizacji</b>	<b>Osoby odpowiedzialne</b>
Kształtowanie postaw patriotycznych	<ul style="list-style-type: none"> <li>- szkolne obchody rocznic wydarzeń historycznych (powstanie warszawskie, Święto Niepodległości, Narodowy Dzień Żołnierzy Wyklętych, Święto Konstytucji 3 Maja oraz inne wydarzenia ważne dla Polaków)</li> <li>- troska o różnorodność wydarzeń i aktywny udział uczniów w obchodach wydarzeń historycznych</li> <li>- systematyczna organizacja żywych lekcji historii</li> <li>- udział uczniów w grze historycznej</li> <li>- Pikniki Kabackie promujące dorobek Polaków, różnorodność krain polskich, kuchni regionów, polskiej kultury ludowej</li> <li>- nauka tańców narodowych i stałe pokazy tych tańców</li> <li>- kolekcja polskich strojów ludowych gromadzona na potrzeby występów klas</li> <li>- tradycyjne polskie widowiska (jasełka, misteria)</li> <li>- polskie pieśni patriotyczne śpiewane i grane na fletach prostych podczas ważnych wydarzeń</li> <li>- udział szkoły w akcji „Do Hymnu”</li> <li>- stała modlitwa za Ojczyznę i jej obrońców</li> <li>- akcja „Kartka do Powstańca”</li> <li>- opieka nad grobem nieznanego żołnierza w lesie</li> <li>- wycieczki szlakiem wydarzeń historycznych</li> <li>- lekcje języka polskiego, historii poświęcone polskim bohaterom</li> <li>- udział w konkursach artystycznych: muzycznych, recytatorskich - poezji patriotycznej, plastycznych i literackich</li> </ul>	wychowawca, nauczyciele, logopeda, historycy, prelegenci

	<ul style="list-style-type: none"> <li>-gazetki tematyczne w szkole (korytarze, klasy)</li> <li>- udział uczniów w konkursach wiedzy o tematyce historycznej</li> <li>- spotkania z gośćmi (weteranami, uczestnikami wydarzeń)</li> <li>- współczesne oblicza patriotyzmu, patriotyzm dzisiaj – tematyka lekcji w odniesieniu do pojęcia patriotyzmu</li> <li>- tworzenie książki dotyczącej udziału rodziny w wydarzeniach historycznych</li> <li>- organizacja wystaw poświęconych zasłużonym dla kraju przodkom uczniów</li> <li>- tworzenie prezentacji poświęconych swoim przodkom</li> <li>- udział w projektach i konkursach poświęconych Mazowszu - „małej Ojczyźnie” uczniów</li> <li>- udział w Turnieju Odzyskania Niepodległości (piłkarze, wolontariusze, strefa polskiego kibica)</li> </ul>	
--	--	--

## Higiena – troska o własne zdrowie psychiczne i fizyczne

Zadania	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne
Uświadomienie uczniom wartości zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> <li>-szkolne zajęcia sportowo-rekreacyjno-korekcyjne</li> <li>-spotkania i rozmowy z lekarzami na temat higieny i zdrowego odżywiania</li> <li>-gazetki tematyczne</li> <li>-filmy - kształtowanie właściwego podejścia do stereotypów atrakcyjności</li> </ul>	wychowawca, nauczyciele, psycholog szkolny, lekarz, higienistka
Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym	<ul style="list-style-type: none"> <li>-przekazanie podstawowej wiedzy o zaburzeniach łaknienia (bulimia, anoreksja)</li> <li>-konkursy sportowe</li> <li>-Szkolny Dzień Sportu</li> <li>-spotkania ze sportowcami</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- apele porządkowe</li> <li>- troska o czystość w klasach i szatniach</li> <li>- zmiana obuwia i stroju po lekcjach tańca i wychowania fizycznego</li> <li>- obowiązek wietrzenia sal lekcyjnych</li> <li>- zapoznanie z regulaminem szkoły oraz poszczególnych pracowni</li> <li>- omówienie regulaminu wycieczek przed wyjazdem ze szkoły</li> <li>- przeprowadzenie zajęć dotyczących zasad ruchu drogowego, udzielania pierwszej pomocy, bezpiecznej drogi do szkoły, zachowania się w sytuacjach niebezpiecznych</li> <li>- wspólne wypracowanie zasad zachowania w klasie w sytuacjach konfliktowych</li> <li>- konsekwentne egzekwowanie zasad dobrego zachowania</li> <li>- dyskusje i pogadanki z psychologiem szkolnym</li> <li>- uczenie świadomego decydowania i ponoszenia konsekwencji swoich działań</li> <li>- wspólna modlitwa w intencji spraw trudnych</li> <li>- rekolekcje</li> <li>- dyskusje w czasie zajęć z wychowawcą oraz na lekcjach wychowania do życia w rodzinie</li> <li>- angażowanie uczniów w działania na rzecz potrzebujących</li> <li>- analiza postaw bohaterów literackich</li> <li>- poszukiwanie wśród świętych wzorów dobrego życia i postępowania</li> <li>- troska o poszanowanie więzi rodzinnych</li> <li>- stała obserwacja zachowania uczniów</li> </ul>	
--	--	--

## Przeciwdziałanie postawom i czynom agresywnym

Zadania	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne
<p>Zapoznanie uczniów z zasadami przeciwdziałania agresji i zapobieganie przemocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- omówienie problematyki agresji i przemocy na zajęciach z wychowawcami wszystkich klas</li> <li>- przekazanie informacji na temat konsekwencji przemocy i agresji w świetle prawa</li> <li>- kształtowanie umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami</li> <li>- integracja zespołów klasowych</li> <li>- pogłębianie więzi pomiędzy uczniami</li> <li>- kształtowanie postawy zrozumienia i życzliwości</li> <li>- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za słowa i czyny</li> <li>- wyczulenie na krzywdę innych – kształtowanie empatii</li> <li>- trening umiejętności asertywnych</li> <li>- rozwijanie umiejętności poszanowania cudzego dobra i reagowania na przywłaszczanie cudzych rzeczy</li> <li>- reagowanie przez wszystkich dorosłych i dzieci na wszelkie przejawy agresji: poniżanie, nękanie, niszczenie, kradzież</li> <li>- analiza postaw bohaterów literackich i filmowych</li> </ul>	<p>wychowawca, nauczyciele, psycholog szkolny, pedagog, logopeda</p>

## Profilaktyka uzależnień

Zadania	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne
<p>Uświadamianie uczniom zagrożeń, jakie niosą używki</p> <p>Informowanie o następstwach uzależnień</p> <p>Świadome i kontrolowane korzystanie z Internetu, telefonu itp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- organizowanie zajęć na temat uzależnień i zagrożeń z tym związanych</li> <li>- pogadanki i spotkania ze specjalistami (policja, straż miejska, służby celne, lekarze, terapeuci)</li> <li>- wykonanie gazetek tematycznych</li> <li>- wskazywanie właściwych wzorców</li> <li>- tematyka uzależnień ukazana przez artystów (rapper Arkadio, filmy o tej tematyce)</li> <li>- dyskusje po obejrzeniu filmu, występie artysty</li> <li>- tematyka rekolekcji</li> <li>- grupa ewangelizacyjna – problem uzależnienia i wolności</li> </ul>	<p>wychowawca, nauczyciele, psycholog szkolny, lekarz, higienistka, prelegenci – specjaliści różnych dziedzin</p>



## Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483 z późn. zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 r. nr 120 poz. 526).
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela (Dz.U. 1982 nr 3 poz. 19 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 1991 nr 95 poz. 425 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 1982 nr 35 poz. 230 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2005 nr 179 poz. 1485 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. 1996 nr 10 poz. 55 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356).
- Statut Prywatnej Szkoły Podstawowej Nr 6 Sióstr Niepokalanek w Warszawie.
- Kartki część II, M. Marcelina Darowska, Jazłowiec 1872r.
- System wychowawczy M. Darowskiej, ks. Józef Rokoszy, Radom 1928r.
- System pedagogiczny bł. Matki Marceliny Darowskiej, Szymanów 2007r.

